

Motion till riksdagen 2010/11:Fi204

av Mats Gerdau och Cecilia Widegren (M)

Avknoppning av kommunal verksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagen för att främja avknoppning av kommunal verksamhet och underlätta för personalen att ta över verksamheten.

Motivering

Ett bra sätt att både öka mångfalden och kvaliteten inom skolan, vården och omsorgen är att låta personalen ta över "sin" skola, förskola, vårdcentral, äldreboende etc, sk avknoppning. Då tillvaratar man dessutom personalens kompetens och engagemang på ett bra sätt och skapar goda förutsättningar för verksamheten att utvecklas. Med dagens stora organisationer, särskilt landstingen, är det viktigt att förenkla för personalen att utveckla sin egen verksamhet utan att fastna i byråkratins kvarnar.

Avknoppningar är ett bra sätt att förbättra välfärden som lägger vikt vid kontinuitet, närhet och småskalighet, vilket är särskilt betydelsefullt för att erbjuda berikande välfärdstjänster. Det är också ett sätt att uppmuntra företagandet bland kvinnor. Patienter, elever och omsorgstagare kan via avknoppningar erbjudas ökad mångfald värt namnet.

Avknoppningar är ingen ny företeelse. Personal har tagit över förskolor sedan 1980-talet och de första skolavknoppningarna skedde i början av 1990-talet. Det har varit i huvudsak lyckosamma avknoppningar med positiva erfarenheter. Men mer behöver göras och regelverket måste förtydligas.

Både Statskontoret och Sveriges Kommuner och Landsting hävdar nu att det som förekommit under 20 år plötsligt skulle vara olagligt. EU-kommissionen ser nu över villkoren för avknoppningarna.

Intresset från skolpersonal att ta över sin skola är fortsatt stor, men oklarheterna om vad som egentligen gäller gör att avknoppningarna kommit av sig.

Fel! Okänt namn på

Detsamma gäller för vård- och omsorgspersonal, där många vill utveckla verksamheter i egen regi, men tyvärr ofta nekats den möjligheten trots att det på många sätt för vården, omsorgen och tandvården vidare.

Regeringen deklarerade i oktober 2007 att man vill främja avknoppningar. Det är bra, nu behövs klara förtydliganden i lagstiftningen för att personalen ska ha möjlighet att ta över en verksamhet och under vilka förutsättningar det ska ske. Syftet med avknoppningar är just att den befintliga personalen ska kunna äga och driva verksamheten vidare, att öka mångfalden och bredda ägandet – inte att sälja verksamheten till den koncern som kan betala mest. Det kan tvärtom öka maktkoncentrationen.

Det finns några fall som svärtat ned företeelsen med avknoppningar. Mest uppmärksamhet har avknoppningen av Tibble gymnasium i Täby fått. Den genomfördes på ett sätt som stod i strid med lagen, framför allt därför att värderingen av tillgångarna inte var korrekt. Men även i socialdemokratiskt styrda Grums kommun har det skett märkligheter som att en kommunal skolfastighet skänkts bort till en nybildad friskola.

Självklart ska inventarier, ”kundstock”, namn och goodwill värderas seriöst och affärsmässigt så att verksamheten inte överlåts till underpris och skattebetalarnas egendom skänks bort, men regler som motverkar mångfald, valfrihet och kvalitet måste vi bli av med.

Stockholm den 20 oktober 2010

Mats Gerdau (M)

Cecilia Widegren (M)